

'ABDU'L-BAHÁ

NA PAMÁTKU VĚRNÝM

Z anglického originálu *Memorials of the Faithful*, publikovaného na
bahai.org

přeložila Simona Sherwood

© Národní duchovní rada Bahá'í České republiky, 2023

[Neautorizovaný překlad]

[Datum poslední aktualizace: 30. 06. 2023]

Obsah

Seznam jednotlivců

1. Nabil-i-Akbar
2. Ismu'lláhu'l-Asdaq
3. Mullá 'Alí-Akbar
4. Shaykh Salmán
5. Mírzá Muhammad-'Alí, Afnán
6. Hájí Mírzá Hasan, Afnán
7. Muhammad-'Alí-i-Isfahání
8. 'Abdu's-Sálih, zahradník
9. Ustád Ismá'íl
10. Nabil-i-Zarandí
11. Darvish Sidq-'Alí
12. Áqá Mírzá Mahmúd a Áqá Ridá
13. Pidar-Ján z Qazvínu
14. Shaykh Sádiq-i-Yazdí
15. Sháh-Muhammad-Amín
16. Mashhadí Fattáh
17. Nabil z Qá'ínu
18. Siyyid Muhammad-Taquí Manshádí
19. Muhammad-'Alí Sabbáq z Yazdu
20. 'Abdu'l-Ghaffár z Isfahánu
21. 'Alí Najaf-Ábádí
22. Mashhadí Husayn a Mashhadí Muhammad-i-Ádhirbáyjání
23. Hájí 'Abdu'r-Rahím-i-Yazdí
24. Hájí 'Abdu'lláh Najaf-Ábádí
25. Muhammad-Hádí-i-Sahháf
26. Mírzá Muhammad-Qulí
27. Ustád Báqir a Ustád Ahmad
28. Muhammad Haná-Sáb
29. Hájí Faraju'lláh Tafríshí
30. Áqá Ibráhím-i-Isfahání a jeho bratři
31. Áqá Muhammad-Ibráhím
32. Zaynu'l-'Ábidín Yazdí
33. Hájí Mullá Mihdíy-i-Yazdí
34. His Eminence Kalím (Mírzá Músá)
35. Hájí Muhammad Khán
36. Áqá Muhammad-Ibráhím Amír
37. Mírzá Mihdíy-i-Káshání
38. Mishkín-Qalam
39. Ustád 'Alí-Akbar-i-Najjár
40. Shaykh 'Alí-Akbar-i-Mázhání
41. Mírzá Muhammad, sluha v zájezdním hostinci
42. Mírzá Muhammad-i-Vakíl
43. Hájí Muhammad-Ridáy-i-Shírání
44. Husayn Effendi Tabrízí
45. Jamshíd-i-Gurjí
46. Hájí Ja'far-i-Tabrízí a jeho bratři
47. Hájí Mírzá Muhammad-Taquí, Afnán
48. 'Abdu'lláh Baghdádí
49. Muhammad-Mustafá Baghdádí
50. Sulaymán Khán-i-Tunukábání
51. 'Abdu'r-Rahmán, mědikovec
52. Muhammad-Ibráhím-i-Tabrízí
53. Muhammad-'Alí-i-Ardikání
54. Hájí Áqáy-i-Tabrízí
55. Ustad Qulám-'Alí-i-Najjár
56. Jináb-i-Muníb
57. Mírzá Mustafá Naráqí
58. Zaynu'l-Muqarrabín
59. 'Azím-i-Tafríshí
60. Mírzá Ja'far-i-Yazdí
61. Husayn-Áqáy-i-Tabrízí
62. Hájí 'Alí-'Askar-i-Tabrízí
63. Áqá 'Alí-i-Qazvíní
64. Áqá Muhammad-Báqir a Áqá Muhammad-Ismá'íl, krejčí
65. Abu'l-Qásim ze Sultán-Ábádu
66. Áqá Faraj
67. Choť Krále mučedníků
68. Shamsu'd-Duhá
69. Táhirih

Poznámky a odkazy

Nabíl-i-Akbar

Ve městě Najaf byl mezi učedníky široko daleko známého mudžtehida šejka Murtaďáa muž, jenž neměl sobě podobného ani rovného. Jmenoval se Áqá Muḥammad-i-Qá'íní a později od Projevu dostane titul Nabíl-i-Akbar.¹ Tato význačná duše se stala vedoucím členem mudžtehidovy společnosti učedníků. Z nich všech byl vybrán právě on a jako jediný získal hodnost mudžtehida – neboť zesnulý šejk Murtaďá neměl ve zvyku tuto hodnost udělovat.

Vynikal nejenom v teologii, ale i v dalších odvětvích vědomostí, jako byly humanitní vědy, filozofie iluminátů, učení mystiků a škola shaykhismu². Byl to všestranný člověk, sám o sobě přesvědčivým důkazem. Když byly jeho oči otevřeny světlu Božského vedení a on vdechl vůně Nebes, stal se plamenem Božím. Pak mu srdce poskočilo a on v zanícení radosti a lásky zaburácel jako leviatan v hlubinách.

Byl zahrnut chválou a obdržel svou novou hodnost od mudžtehida. Pak opustil Najaf a přišel do Bagdádu³ a zde se mu dostalo pocty setkat se s Bahá'u'lláhem. Zde užíval světlo, jež planulo na Sinai ve Svatém stromě. Vbrzku se nacházel v takovém stavu, že si ani dnem ani nocí nemohl dopřát odpočinku.

Jednoho dne na podlaze vnějších apartmá rezervovaných pro muže klečel ctěný Nabíl uctivě před Bahá'u'lláhem. V tom okamžiku vešel Hájí Mírzá Ḥasan-‘Amú, spolehlivý společník mudžtehidů z města Karbalá⁴, a s ním Zaynu'l-‘Ábidín Khán, Fakhr'd-Dawlih. Když Hájí viděl, jak pokorně a uctivě tam Nabíl klečí, žasl.

„Pane,“ zašeptal, „co děláte na tomto místě?“

Nabíl odpověděl: „Přišel jsem sem ze stejného důvodu jako vy.“

Oni dva návštěvníci se nemohli vzpamatovat z překvapení, neboť bylo dobře známo, že tento člověk byl mezi mudžtehidy jedinečný a byl nejoblíbenějším učedníkem věhlasného šejka Murtaďáa.

Nabíl-i-Akbar později odcestoval do Persie a jel dále do Churásánu⁵. Qá'ínský emír Mír ‘Alam Khán mu zprvu prokazoval všemožnou laskavost a velmi si cenil jeho společnosti. Bylo to tak očividné, že lidé měli pocit, že jím byl emír uchvácen — a ten byl vskutku učencovou výřečností, vědomostmi a úspěchy okouzlen. Z toho lze usoudit, jakých poct se Nabílovi dostávalo od ostatních, neboť „lidé následují víru svých králů.“

Nabíl strávil nějaký čas zahrnut touto vážností a velkou přízní, leč láska, již choval k Bohu, se nedala skrýt. Vznítla se v jeho srdci, rozhořela se a strávila závoj, jenž ji zakrýval.

*Zkusil jsem způsobu tisíci
lásku svou ukryti —
leč jak bych na té žhnoucí hranici
mohl nevzplanouti!*

Do oblasti Qá'ínu přinesl světlo a mnoho lidí obrátil na Víru. A když se pod tímto novým jménem stal známým široko daleko, povstali závistiví a zlovolní duchovní, donášeli na něj a své pomluvy posílali do Teheránu⁶, takže šáh Náširi‘d-Dín se velmi rozhněval. Amír, vyděšený ze šáha, na Nabíla ze všech sil zaútočil. Brzy zachvátil celé město poprask a obyvatelstvo, zmítané zuřivostí, se obrátilo proti němu.

Onen uchvácený milovník Boží neustoupil, a všem odolal. Nakonec jej však vyhnali – vyhnali muže, jenž

1 Autor Poslů úsvitu viz. Nabíl-i-Zarandí

2 Shaykhismus – škola šejka Aḥmada [pozn. překladatele]

3 V angličtině psáno Baghdád [pozn. překladatele]

4 V angličtině psáno Karbilá [pozn. překladatele]

5 V angličtině psáno Khurásán [pozn. překladatele]

6 V angličtině psáno Tihrán [pozn. překladatele]

viděl, co oni neviděli – a on odešel do Teheránu⁷, kde se stal uprchlíkem a bezdomovcem.

Tu na něj jeho nepřátelé znovu zaútočili. Pronásledovali jej noční hlídači; stráže ho všude hledaly, ptaly se po něm v každé ulici a uličce, pátraly po něm, aby jej chytily a mučily. Skrýváje se, míjel je jako vzdychání utlačovaných a vystoupal k pahorkům; nebo zase jako slzy ukřivděných sklouzl do údolí. Již nemohl nosit turban označující jeho hodnost; přestrojil se a nasadil si klobouk laika, aby ho nepoznali a nechali jej být.

Ve skrytu a s vypětím všech sil pokračoval v šíření Víry a v předkládání jejích důkazů a pro mnoho duší byl světlem vedení. Byl neustále vystaven nebezpečí, vždy bdělý a ostražitý. Vláda nikdy neustala v pátrání a lidé nepřestávali mluvit o jeho případu.

Poté odešel do Buchary a Ašchabádu⁸ a neustále v těchto končinách učil Víru. Spotřebovával svůj život jako svíce, leč navzdory svému utrpení nebyl nikdy skleslý, jeho radost a zápal spíše rostly s každým dalším dnem. Uměl výmluvně mluvit a byl zkušeným lékařem, lékem na každou nemoc, balzámem na každou ránu. Ilumináty vedl podle jejich vlastních filozofických zásad a mystikům dokazoval Božský příchod v pojmech „inspirace“ a „nebeského vidění“. Shaykhisté vůdce přesvědčoval citováním samotných slov jejich zesnulých Zakladatelů, šejka Aḥmada a Siyyida Kázima, a islámské teology obracel na Víru prostřednictvím textů z Koránu a tradicí imámů, již vedou lidstvo správným směrem. Pro churavé tak byl okamžitým léčivem a pro chudé bohatým darem.

V Bukhárá se ocitl na mizině a zažil mnoho útrap, až nakonec daleko od své vlasti zemřel a pospíšil si do Království, kde žádná chudoba neexistuje.

Nabíl-i-Akbar byl autorem mistrovského spisu dokazujícího pravdivost Věci, ale přátelé jej v současné době nemají po ruce. Doufám, že vyjde na světlo a poslouží jako výstraha učencům. Je pravda, že v tomto rychle ubíhajícím světě byl terčem nesčetných běd, a přec všechny ty generace mocných duchovních, ti šejkové jako Murtaḏá a Mírzá Ḥabíbu'lláh a Áyatu'lláh-i-Khurásání a Mullá Asadu'lláh-i-Mázindarání – ti všichni zmizí beze stopy. Nezanechají po sobě žádné jméno, žádné znamení, žádné ovoce. Nic z jejich slov se nebude předávat dál, nikdo o nich už nebude vyprávět. Ale protože Nabíl stál neochvějně v této svaté Věre, protože vedl duše, sloužil této Věci a šířil její slávu, bude jeho hvězda navždy zářit z obzoru věčného světla.

Je jasné, že jakákoli sláva získaná mimo Věc Boží se nakonec promění v ponížení; pohodlí a komfort, s nimiž se na cestě Boží nesetkáme, jsou posléze jen starostí a smutkem; a veškeré takové bohatství je bídou a ničím víc.

Byl znamením vedení, symbolem bázně Boží. Pro tuto Víru položil svůj život a ve smrti zvítězil. Svět a jeho odměny přehlížel, před hodnostmi a bohatstvím zavřel oči – oprostil se ode všech takových pout a okovů a odložil všechny světské myšlenky. Byl velmi vzdělaný, byl zároveň mudžtehidem, filozofem, mystikem a člověkem obdařeným intuitivním zrakem i vynikajícím literátem a řečníkem, jenž neměl sobě rovna. Měl úžasnou a všestrannou mysl.

Chvála budiž Bohu, že se mu na konci dostalo nebeské milosti. Necht' na něm spočine sláva Boha, Přeslavného. Kéž Bůh zalije místo jeho odpočinku jasem Království Abhá. Kéž jej Bůh přivítá v Ráji znovushledání a navždy mu poskytne útočiště v říši spravedlivých, ponořených do oceánu světla.

⁷ V angličtině Tihrán [pozn. překladatele]

⁸ V angličtině Bukhárá a 'Ishqábád [pozn. překladatele]

Ismu'lláhu'l-Ašdaq

Mezi Rukami Věci Boží, jež opustily tento život a vystoupily k Nejvyššímu obzoru, byl Jináb-i-Ismu'lláhu'l-Ašdaq. Další byl Jináb-i-Nabíl-i-Akbar. A ještě dalšími byli Jináb-i-Mullá 'Alí-Akbar a Jináb-i-Shaykh Muḥammad-Riḏáy-i-Yazdí. A mezi ostatními byl i ctěný mučedník, Áqá Mírzá Varqá.

Ismu'lláhu'l-Ašdaq byl od počátku svého života až do posledního vydechnutí pravým služebníkem Páně. Když byl mlád, připojil se k okruhu zesnulého Siyyida Kázima a stal se jedním z jeho žáků. V Persii byl znám pro svůj čistý život a získal si věhlas jako Mullá Šádiq, světec. Byl to požehnaný člověk, muž vzdělaný, sečtělý a velmi vážený. Lidé v Churásánu k němu silně přilnuli, neboť byl velkým učencem a patřil k nejproslulejším z nedostižných a jedinečných duchovních. Jako učitel Víry mluvil s takovou výmluvností, s takovou neobyčejnou silou, že si velmi snadno získával své posluchače.

Poté, co přišel do Bagdádu a dosáhl Bahá'u'lláhovy přítomnosti, seděl jednoho dne na dvoře mužských apartmánů u malé zahrady. Já jsem byl v jednom z pokojů hned nad ním, které měly výhled na nádvoří. V tu chvíli do domu přišel jeden perský princ, vnuk šáha Fath-'Alího. „Kdo jsi?“ zeptal se ho princ. Ismu'lláh odpověděl: „Jsem služebníkem tohoto Prahu. Jsem jedním ze strážců těchto dveří.“ A jak jsem tak seshora naslouchal, začal učit Víru. Princ se zprvu vehementně bránil, ale za čtvrt hodiny jej Jináb-i-Ismu'lláh jemně a vlídně uklidnil. Poté, co princ tak ostře odmítl, co mu bylo řečeno, a ve tváři se mu tak zřetelně odrážel zuřivý vztek, se nyní jeho zlost změnila v úsměv a vyjádřil to největší uspokojení nad tím, že se s Ismu'lláhem setkal a vyslechl si, co mu chce říci.

Vždy Víru učil vesele a s radostí a odpovídal mírně a s dobrou náladou, bez ohledu na to, jak prudký hněv zakusil od člověka, s nímž mluvil. Jeho způsob učení Víry byl znamenitý. Byl skutečně Ismu'lláhem, Jménem Božím, ne pro svůj věhlas, leč proto, že byl vyvolenou duší.

Ismu'lláh se naučil nazpaměť velké množství islámských tradic a osvojil si učení šejka Aḥmada a Siyyida Kázima. Věřícím se stal v Širázu⁹ v počátečních dnech Víry a vbrzku se jako věřící stal všeobecně známým. A protože začal otevřeně a odvážně učit Víru, nasadili mu oprátku a vodili ho po ulicích a bazarech města. Dokonce i v tomto stavu s klidem a úsměvem i nadále promlouval k lidem. Neustoupil, nenechal se umlčet. Když jej pustili, opustil Širáz a odešel do Churásánu, kde také začal šířit Víru, načež se v doprovodu Bábu'l-Bába vydal na cestu do pevnosti Tabarsí¹⁰. Zde jako člen oné obětní skupinky zažil převeliké strasti. U pevnosti jej zajali a vydali náčelníkům Mázindaránu, aby jej vodili po okolí a nakonec v jednom okrsku oné provincie zabili. Když byl Ismu'lláh, spoutaný v řetězech, přiveden na určené místo, Bůh vložil do srdce jednoho muže myšlenku, aby jej uprostřed noci vysvobodil z vězení a zavedl jej na místo, kde bude v bezpečí. Během všech těchto trýznivých zkoušek zůstal ve své víře neochvějný.

Pomyslete například, jak nepřítel zcela obklíčil pevnost a donekonečna ji zasypával dělovými koulemi ze svých obléhacích děl. Věřící, mezi nimi i Ismu'lláh, byli osmnáct dní bez jídla. Žili jen z kůže svých bot. I tu však brzy spotřebovali a nezbylo jim nic než voda. Každé ráno se napili doušku a leželi vyhladovělí a vyčerpaní v pevnosti. Avšak když byli napadeni, okamžitě vyskočili a tváří v tvář nepříteli projevíli velkolepou odvahu a úžasný odpor a zahnali vojsko zpět od svých hradeb. Hlad trval osmnáct dní. Byla to strašlivá muka. Předně byli daleko od domova, obklíčeni a odříznuti nepřitelem; dále hladověli; a pak tu též byly náhlé útoky vojska a bomby, které se na ně sypaly a vybuchovaly v srdci pevnosti. Za takových okolností zachovat si neoblomnou víru a trpělivost je nesmírně obtížné a vydržet takové strašné útrapy vzácný úkaz.¹¹

Ismu'lláh pod palbou neochabl. Jakmile byl osvobozen, učil Víru více než kdy předtím. Každou bdělou chvíli dýchal jen, aby povolával lidi do Božího království. V Iráku dosáhl Bahá'u'lláhovy přítomnosti a pak opět v Největším vězení, dostáváje od Něj milost a přízeň.

Byl jako rozbouřené moře, jako sokol, vznášející se vysoko. Obličej mu zářil, jazyk měl výřečný, jeho síla a neochvějnost byly ohromující. Když otevřel ústa, aby učil Víru, proudily z nich důkazy; když pěl nebo

9 V angličtině Širáz [pozn. překladatele]

10 V angličtině Tabarsí [pozn. překladatele]

11 Viz. Nabíl, *Poslové úsvitu*, kapitola XX, poznámka začínající: „‘Abdu'l-Bahá v knize ‚Na památku věrným‘ ...“.

se modlil, z očí se mu řinuly slzy jako z jarních mraků. Měl jiskrnou tvář, duchovní život, znalosti získané i vrozené; nebeské bylo jeho zanícení, odpoutání od světa, spravedlivost, zbožnost a bázeň před Bohem.

Ismu'lláhův hrob se nachází v Hamadánu. Bahá'u'lláhovo Nejvyšší pero mu zjevilo mnoho desek, včetně zvláštní Desky navštívení po jeho skonu. Byl velkou osobností, dokonalou v každém ohledu.

Takové požehnané bytosti již tento svět opustily. Díky Bohu, že zde neprodlévaly déle, aby byly svědky muk, která následovala po Bahá'u'lláhově nanebevstoupení – intenzivních útrap; neboť pevně stojící pohoří se otřesou a vysoko se tyčící hory se pokloní.

Byl skutečně Ismu'lláhem, Jménem Božím. Šťastný to člověk, jenž dokola obejde tuto hrobku, jenž se požehná prachem z tohoto hrobu. Necht' mu jsou vzdány pozdravy a chvála v Říši Abhá.

Mullá ‘Alí-Akbar

Další Rukou Věci byl ctěný Mullá ‘Alí-Akbar, necht’ na něm spočívá sláva Boha, Přeslavného. V raném věku tento proslulý muž navštěvoval instituce vyššího vzdělání a dnem i nocí pečlivě a usilovně studoval, dokud se důkladně neseznámil s tehdejší učeností, světskými studii, filozofií a náboženským právem. Chodil na setkání filozofů, mystiků a shaykhistů, promyšleně procházel napříč těmito oblastmi poznání, intuitivní moudrosti a osvícení, leč žíznil po prameni pravdy a lačnil po chlebu, jenž sestupuje z Nebe. Ať se snažil zdokonalit v oněch oblastech myslí sebevíce, nikdy nebyl spokojen. Nikdy nedosáhl cíle svých tužeb, jeho rty zůstávaly vyprahlé, byl zmaten a v rozpacích a cítil, že zbloudil. Důvodem bylo, že ve všech těch kruzích nenašel žádnou vášň, žádnou radost, žádné zanícení, ani ten nejslabší závan lásky. A jak pronikal hlouběji ke kořeni těch rozmanitých přesvědčení, objevil, že ode dne příchodu Proroka Muḥammada až do dnešní doby vzniklo nespočet sekt: vyznání lišících se mezi sebou, neslučitelných názorů, rozdílných cílů, nesčetných cest a způsobů. A zjistil, že každá z nich pod tou či onou záminkou tvrdí, že pouze ona následuje tu pravou cestu – a to přesto, že mohamedánské moře by se mohlo zvednout v jednom velkém přílivu a všechny tyto sekty odnést na dno oceánu. „Žádného nářku od nich neuslyšíš, ni šepotu.“¹²

Kdo se zamyslí nad historickými zkušenostmi, zjistí, že toto moře se vzedmulo mnohačetnými vlnami, leč každá z nich se nakonec rozplynula a zmizela jako stín, který zavane kolem. Vlny zanikly, leč moře žije dál. Proto ‘Alí Qabl-i-Akbar nemohl nikdy utišit svou žízeň, dokud jednoho dne nestanul na břehu Pravdy a nevzkřikl:

*Tu moře jest pokladů plné, přetékající,
vlny jeho pod řemen vichru perly házící.
Odhod’ šat svůj a ponoř se, nic nezkoušej, neplav
nechlub se, že plaveš – do vody vrhni se střemhlav.*

Z jeho srdce mu jako z zřídla vytryskl pramen; ze rtů mu začaly proudit smysl a pravda jako pokojně plynoucí průzračné vody. Nejprve s pokoru, s duchovní chudobou sbíral nové světlo a teprve pak ho rozléval do široka do daleka. Vždyť jak dobře to bylo řečeno:

*Má dar života ostatním přinést ten,
kdož sám z něj neměl nikdy podíl žáden?*

Učitel musí postupovat tímto způsobem: nejdříve musí učit sebe sama a pak ostatní. Pokud on sám stále ještě kráčí po stezce tělesných choutek a chtíčů, jak by mohl vést ostatní k „jasným důkazům“ Boha?¹³

Tento ctihodný muž dokázal na Víru obrátit velké množství lidí. Pro Boha zahodil veškerou opatrnost a pospíchal po cestách lásky. Bylo to, jako by jej posedlo šílenství, stal se z něj tulák a začal být znám jako blázen. Kvůli své nové Víře se mu v Teheránu vysmívali lidé vysoce i nízko postavení. Když procházel ulicemi a bazary, lidé na něj ukazovali a nazývali jej Bahá’í. Když někde vypukly nějaké potíže, zatkli jej jako prvního. Byl vždy připraven a očekával to, poněvadž tom tak vždy bylo.

Znovu a opět byl spoután řetězy, vsazen do vězení a zastrašován mečem. Fotografie tohoto pozeňnaného člověka, spolu s fotografií velkého Amína, kde jsou vidět v řetězech, bude sloužit jako příklad pro všechny, již mají oči k vidění. Sedí tam, ti význační muži, ověšení řetězy, spoutáni okovy, a přec klidní, povolní, nevyvedení z míry.

Věci došly tak daleko, že kdykoli se někde něco semlelo, Mullá ‘Alí si nasadil turban, zahalil se do pláště ‘abá a čekal, až se jeho nepřátelé rozhýbou a farráshové vylomí dveře a stráže jej odvedou do vězení. Ale

¹² Srov. Korán 19:98

¹³ Korán 3:86

pohleďte na Boha! Navzdory tomuto všemu byl Mullá ‘Alí v bezpečí. „Znamením toho, kdo ví a miluje, jest toto, že jej naleznete suchého v moři.“ A takto tomu s ním bylo. Jeho život visel neustále na vlásku, zlovolníci na něj číhali, všude byl znám jako Bahá’í – a i tak byl chráněn před jakoukoli újmou. Zůstal v suchu v hlubinách moře, v chládku a v bezpečí v srdci ohně, až do dne, kdy zesnul.

Po Bahá’u’lláhově nanebevstoupení Mullá ‘Alí pokračoval, věren Závěti Světla světa, oddán Smlouvě, již sloužil a již zvěstoval. Během života Projevu jej jeho tužba přiměla pospíšet si k Bahá’u’lláhovi, Jenž jej přijal s milostí a přízní a zahrnul jej požehnáním. Pak se vrátil do Íránu, kde veškerý svůj čas věnoval službě Věci. S tyranskými utlačovateli byl otevřeně na ostří nože, a ať mu vyhrožovali jakkoli, vzdoroval jim. Nikdy jej neudolali. Ať měl na srdci cokoli, řekl to. Byl jednou z Rukou Věci Boží, pevnou, neochvějnou, neoblomnou.

Velmi jsem jej miloval, neboť se s ním úžasně rozmlouvalo a jako společník neměl obdoby. Jedné noci nepřiliš dávno jsem jej viděl ve světě snů. I když byl vždy mohutné postavy, ve snu vypadal větší a robustnější než kdy předtím. Zdálo se, že se právě vrátil z cesty. Pověděl jsem mu: „Jinábe, jsi pěkně statný.“ „Ano“, odvětil, „chvála budiž Bohu! Byl jsem na místech, kde je vzduch čerstvý a svěží a voda průzračně čistá a krajina krásná na pohled a strava potěšující. To mi samozřejmě šlo velmi k duhu, tak mám nyní více síly, než kdy jindy, a znovu jsem nabyl elánu mládí. Zavanul přese mne dech Nadevše milosrdného a veškerý svůj čas jsem trávil povídáním o Bohu. Vykládal jsem Jeho důkazy a učil Jeho Víru.“ (Význam učení Víry v příštím světě spočívá v šíření libých vůní svatosti; tato činnost je totéž co učení Víry.) Ještě chvíli jsme spolu rozmlouvali a pak dorazili další lidé a on zmizel.

Místo jeho posledního odpočinku je v Teheránu. Přestože jeho tělo leží pod zemí, jeho čistý duch žije dál „v příbytku pravdy, u vládce všemohoucího!“¹⁴ Moc rád bych navštívil hroby přátel Božích, kdyby to bylo možné. Jsou to služebníci Požehnané Krásy, trpěli na Jeho stezce, setkali se s dřinou a zármutkem, utrpěli křivdy a snášeli újmy. Na nich necht’ spočívá sláva Boha, Přeslavného. Na nich necht’ utkví pozdravy a chvála. Na ně necht’ snese se něžné milosrdenství Boží a Jeho odpuštění.

14 Korán 54:55

Šejk Salmán

V roce 1266 roku hidžry¹⁵ uslyšel spolehlivý posel šejk Salmán poprvé výzvu Boha a srdce mu poskočilo radostí. Tehdy byl v Hindíjyánu. Neodolatelně přitahován šel pěšky celou cestu do Teheránu, kde se potají připojil k věřícím, naplněn horoucí láskou. Jednoho dne, když procházel kolem bazaru s Áqáem Muḥammadem Taqíy-i-Kásháním, sledovali jej farráshové a zjistili, kde přebývá. Příštího dne pro něj přišla policie a farráshové a odvedli jej k policejnímu náčelníkovi.

„Kdo jsi?“ otázal se náčelník.

„Jsem z Hindíjyánu,“ opáčil Salmán. „zastavil jsem se v Teheránu cestou do Churásánu, kam jdu vykonat pouť ke svatým imáma Riḏáa.“

„Cos dělal včera, ve společnosti toho muže v bílém hávu?“ zeptal se policejní náčelník.

Salmán odpověděl: „Předevčírem jsem mu prodal jeden plášť ‘aqá a včera mi ho měl zaplatit.“

„Jsi tady cizí,“ pravil náčelník, „jak bys mu mohl důvěřovat?“

„Jeden směnárník se za platbu zaručil,“ odvětil Salmán. Tím měl na mysli váženého věřícího Áqáa Muḥammad-i-Šarráfa (směnárníka).

Policejní náčelník se obrátil k jednomu farráshovi a řekl mu: „Vezměte jej k tomu směnárníkovi a zjistěte, co a jak.“

Když tam dorazili, farrásh hned na směnárníka udeřil: „Co to všechno znamená, o tom prodeji pláště a že ses zaručil za platbu? Vysvětli to.“

„O tom nic nevím,“ odvětil směnárník.

„Pojď s námi,“ řekl farrásh Salmánovi. „Je to jasné. Jsi Bábí.“

A stalo se, že turban, který měl Salmán na hlavě, vypadal úplně náhodou podobně jako turbany, které se nosí v Šúshtaru¹⁶. Jak tak šli křížovatkou, jeden muž ze Shúshtaru vyšel ze svého obchodu. Objal Salmána a zvolal: „Kde jsi byl, Khájih Muḥammad-‘Alí? Kdy jsi dorazil? Vítej!“

Salmán na to: „Přišel jsem sem před několika dny a teď mě zatkla policie.“

„Co mu chcete?“ zeptal se obchodník farráshe. „Oč vám jde?“

„Je to Bábí,“ zněla odpověď.

„Bože chraň!“ vykřikl muž ze Shúshtaru. „Já ho dobře znám. Khájih Muḥammad-‘Alí je bohabojný muslim, šííta, oddaný následovník imáma ‘Alího.“ A dal farráshovi určitý peněžní obnos a Salmán byl propuštěn.

Vešli do obchodu a obchodník se Salmána začal vyptávat, jak se mu daří. Salmán mu řekl: „Já nejsem Khájih Muḥammad-‘Alí.“

Muž ze Šúshtaru byl jako opařený. „Vypadáš přesně jako on!“ zvolal. „Jste úplně stejní. Ovšem pokud nejsi Khájih Muḥammad-‘Alí, vrať mi peníze, které jsem zaplatil farráshovi.“

Salmán mu okamžitě peníze dal a pak prošel městskou branou a vyrazil do Hindíjyánu.

Když do Iráku přišel Bahá’u’lláh, prvním poslem, jenž dosáhl Jeho svaté přítomnosti, byl Salmán, jenž se pak vrátil s deskami adresovanými přátelům v Hindíjyánu. Tento požehnaný člověk vyrážel pěšky jednou ročně, aby viděl svého Draze milovaného, a pak cestou zpět roznášel desky do mnoha měst, Isfahánu, Šírázu, Kášánu¹⁷, Teheránu a dalších.

Od roku 69 až do Bahá’u’lláhova nanebevstoupení v roce 1309 roku hidžry¹⁸ přicházel Salmán každoročně,

¹⁵ 1849-1850 (islámského letopočtu)

¹⁶ V angličtině Shúshtar [pozn. překladatele]

¹⁷ V angličtině Kášán. [pozn. překladatele]

¹⁸ 1853; 1892

přinášeje dopisy a odnášeje desky, z nichž každou věrně zanesl tomu, komu byla určena. Každičký rok během onoho dlouhého období chodíval pěšky z Persie do Iráku či do Adrianopole nebo do Největšího vězení v ‘Akká. Přicházival s obrovským nadšením a láskou a pak zase odešel.

Měl obdivuhodnou výdrž. Cestoval pěšky, zpravidla nejedl nic než cibuli a chléb a po celou tu dobu postupoval takovým způsobem, že jej ani jednou nic nezdrželo, ani nikdy neztratil žádný dopis či desku. Každičký dopis bezpečně donesl, každá deska se dostala ke svému zamýšlenému příjemci. Opět a znovu byl v Isfahánu vystaven těžkým zkouškám, ale zůstal za všech okolností trpělivý a vděčný a od nebahá’í získal titul „Anděl Gabriel Bábí věřících“.

Salmán tuto významnou službu Věci Boží vykonával po celý svůj život – stal se prostředkem jejího šíření a přispíval ke štěstí věřících, každoročně do měst a vesnic Persie přinášel Božské radostné zvěsti. Měl blízko k Bahá’u’lláhově srdci a Ten na něj pohlížel se zvláštní přízní a milostí. Mezi Svatými písmi jsou desky zjevené v jeho jménu.

Po Bahá’u’lláhově nanebevstoupení zůstal Salmán věren Smlouvě a ze všech sil nadále sloužil Věci. Takže jako předtím přicházival každý rok do Největšího vězení, kam přinášel poštu od věřících, a do Persie se vracel s odpověďmi. Nakonec se v Šírázu vznesl do Království slávy.

Od úsvitu dějin až do současného dne nebylo posla tak hodného důvěry, neexistoval kurýr, který by se mohl se Salmánem srovnávat. V Isfahánu zanechal vážené pozůstalé, již se nyní, kvůli potížím v Persii, nachází ve velké tísní. Je jisté, že se přátelé postarají o jejich potřeby. Necht’ na něm spočívá sláva Boha, Přeslavného. Necht’ na něm utkví pozdravy a chvála.

Mírzá Muḥammad-‘Alí, Afnán

Za Bahá’u’lláhových dnů, v nejhorších dobách v Největším vězení, nebylo přátelům dovoleno ani pevnost opustit, ani do ní zvenčí vejít. „Skew-Cap“¹⁹ a Siyyid²⁰ žili u druhé městské brány a tam neustále dnem i nocí hlídali. Kdykoli uzzeli Bahá’í poutníka, spěchali ke guvernérovi a řekli mu, že ten pocestný přináší dopisy a zpět si zase odnese odpovědi. Guvernér pak pocestného vždy zatkl, zabavil mu veškeré listiny, vsadil jej do vězení a vyhnal jej z města. Stal se z toho, co se týče úradů, ustálený zvyk, který trval dlouhou dobu – po celých devět let, dokud od této praxe krůček po krůčku neupustili.

Bylo to právě v té době, kdy Hájí Mírzá Muḥammad-‘Alí, Afnán – ona velká větev Svatého stromu²¹ – přicestoval do ‘Akká na cestě z Indie do Egypta a pak z Egypta do Marseilles. Jednoho dne jsem byl na střeše karavanseráje. Bylo se mnou několik přátel a já jsem přecházel nahoru a dolů. Bylo to při západu slunce. V jednu chvíli, když jsem se zadíval ke vzdálenému pobřeží, všiml jsem si přibližujícího se kočáru. „Pánové“, pravil jsem, „mám pocit, že v tom kočáru je svatý člověk.“ Kočár byl stále ještě hodně daleko, tak tak jej bylo vidět.

„Pojďme k bráně,“ řekl jsem jim, „i když nám nedovolí projít, můžeme tam stát, dokud nepřijde.“ Vzal jsem s sebou jednoho či dva lidi a šli jsme.

U městské brány jsem zavolal na stráž, potají mu něco dal a řekl mu: „Přijíždí kočár a myslím si, že v něm je jeden náš přítel. Až sem dorazí, nezdržuj jej a neříkej o tom guvernérovi.“ Strážce mi přistavil židli a já si sedl.

To už slunce zapadlo. Zavřeli hlavní bránu, ale malá dvířka byla otevřena. Vrátný zůstal venku, kočár dorazil, ten vznešený pán přijel. Jak rozzářenou tvář měl! Od hlavy po paty byl samé světlo. Byl jsem šťasten, jen jsem pohlédl na tu tvář – byl tak sebejistý, tak sebevědomý, tak pevný ve své víře a jeho výraz byl tak radostný. Byl to vskutku požehnaný člověk. Byl to muž, jenž den za dnem činil pokroky, jenž každým dnem měl více jistoty a víry, více zářivých vlastností, více vroucí lásky. Během těch několika dní, které strávil v Největším vězení, učinil neobyčejné pokroky. Jde o to, že když byl jeho kočár jen v půli cesty z Haify do ‘Akká, člověk již mohl vnímat jeho ducha, jeho světlo.

Po té, co jej Bahá’u’lláh zahrnul nekonečnou štědrostí, bylo mu dovoleno odejít a on odcestoval do Číny. Tam pobyl značnou dobu a své dny trávil pamětliv Boha způsobem, jenž byl v souladu s Božskou libostí. Později jel do Indie, kde zesnul.

Další ctěný Afnán a přátelé v Indii měli za to, že je vhodné poslat jeho požehnané ostatky do Iráku, ostentativně do Najafu, že bude pohřben nedaleko Svatého města, neboť muslimové odmítli jej nechat spočinou na svém hřbitově a jeho tělo bylo uloženo v dočasně schránce, aby bylo ochráněno. Áqá Siyyid Asadu’lláh, jenž byl v té době v Bombaji, dostal za úkol převézt ostatky se vši náležitou úctou do Iráku. Na parníku se nacházeli nepřátelští Peršané a ti, když dorazili do Búšehru²², nahlásili, že rakev s Bábí věřícím Mírzáem Muḥammad-‘Alím je na cestě do Najafu, aby byla pohřbena v Údolí míru nedaleko posvátné oblasti svatyně, a že takováto věc je nepřípustná. Pokusili se dostat jeho požehnané ostatky z lodi, leč neuspěli. Vidíte, co mohou přivodit skrytá Božská nařízení.

Jeho tělo se dostalo až do Basry. A ježto toto byla doba, kdy se přátelé museli skrývat, Siyyid Asadu’lláh byl nucen postupovat, jako by se chystal pokračovat s pohřbem v Najafu, zatímco doufal, že nalezne způsob, jak zařídit pohřeb v Bagdádu. Neboť, ačkoli Najaf je svaté město a navždy bude, přátelé si přesto zvolili jiné místo. Bůh tudíž podnítl naše nepřátele, aby pohřbu v Najafu zabránili. Vrhli se na karanténní stanici, aby se zmocnili těla a buď ho pohřbili v Basře, nebo ho hodili do moře či na pouštní písek.

19 Áqá Ján. Viz. Shoghi Effendi, *God Passes By*, kapitola XI, odstavec začínající: “Their strict confinement had hardly been mitigated...”.

20 Siyyid Muhammad, antikrist Bahá’í zjevení. Viz. Cf. Shoghi Effendi, *God Passes By*, kapitola X odstavec začínající: “A constant witness of the ever deepening attachment...” and paragraph beginning “Their strict confinement had hardly been mitigated...”.

21 Afnání jsou příbuzní Bába. Shoghi Effendi, *God Passes By*, kapitola XIV, odstavec začínající na “In this weighty and incomparable Document...” a kapitola XXII, odstavec začínající na “The Document establishing that Order...”.

22 V angličtině Búshíhr [pozn. překladatele]

Případ nabyl takového významu, že se nakonec ukázalo, že opravdu není možné převézt ostatky do Najafu, a Siyyid Asadu'lláh je musel převézt do Bagdádu. Ani zde nebylo žádné pohřební místo, kde by Afnánovo tělo bylo v bezpečí před neoprávněným zásahem z rukou nepřátel. Nakonec se Siyyid rozhodl, že jej odnese do svatyně perského Salmána Čistého²³, asi pět farsachů od Bagdádu, a pohřbí ho v Ktésifónu, poblíž Salmánova hrobu vedle paláce sásánovských králů. Tělo tam bylo převezeno a toto Svěření Boha bylo se vši úctou uloženo na bezpečné místo odpočinku u paláce Nawshíraván.

A byl to osud, že po třinácti stech letech od doby, kdy bylo trůnní město dávných perských králů rozdupáno a krom sutin a hromad písku po něm nezůstala žádná stopa a samotná střecha paláce popraskala a rozštípla se tak, že se polovina z ní zřítla na zem, měla tato stavba získat zpět královskou nádheru a lesk svých dřívějších časů. Je to vskutku mohutný oblouk. Šířka jejího vchodu je dvaapadesát kroků a ční se velmi vysoko.

Boží milost a přízeň tak zahrnula Peršany dávno zašlého věku, aby jejich zničené hlavní město bylo opětovně postaveno a znovu vzkvétalo. Za tímto účelem se s Boží pomocí odehrály události, které vedly k tomu, že zde byl tento Afnán pohřben; a není pochyb o tom, že na tomto místě vyrostě hrdé město. Napsal jsem o tom mnoho dopisů, až nakonec mohl být svatý prach uložen na tomto místě. Siyyid Asadu'lláh mi psal z Basry a já mu odpovídal. Jeden z tamních veřejných funkcionářů nám byl zcela oddán a já jsem mu nařídil, aby udělal vše, co je v jeho silách. Siyyid Asadu'lláh mi z Bagdádu sdělil, že je s rozumem v koncích a že netuší, kam by mohl toto tělo uložit do hrobu. „Ať už ho pohřbím kamkoli,“ napsal, „stejně jej zase vykopou.“

Nakonec, chválen budiž Bůh, bylo uloženo přesně na onom místě, kam se Požehnaná Krása znovu a znovu vracel, na místě, které bylo poctěno Jeho kroky, kde zjevoval Desky, kde se v Jeho společnosti scházeli věřící z Bagdádu, na místě, kde se Největší jméno rád procházel. Jak k tomu došlo? Bylo to díky čistotě Afnánova srdce. Bez ní by všechny ty způsoby a prostředky nikdy nevedly k úspěchu. Bůh jest vpravdě Hybatelem nebes i země.

Toho Afnána jsem velmi miloval. Kvůli němu jsem se radoval. Napsal jsem pro něj dlouhou Desku navštívení a poslal ji s dalšími listinami do Persie. Místo jeho hrobu je jedním ze svatých míst, kde musí být vztyčen velkolepý *Mashriqu'l-Adhkár*. Pokud to je jen možné, měla by být obnovena skutečná klenba královského paláce a stát se domem uctívání. Stejně tak by zde měly být postaveny pomocné budovy domu uctívání: nemocnice, školy a univerzita, základní škola, útulek pro chudé a potřebné; a také útočiště pro sirotky a bezmocné a noclehárna pro pocestné.

Milostivý Bože! Ona královská budova byla kdysi krásně vyzdobena. Leč dnes na místech, kde dříve visely zlaté brokátové závěsy, vlají pavučiny a tam, kde hrávali královi hudebníci a zněly údery bubnů, je slyšet pouze pronikavý křik luňáků a krákání vran. „Je to vskutku hlavní město říše sov, kde neuslyšíš jiný zvuk nežli ozvěnu jejich opakujícího se volání.“ Takto vypadaly kasárny, když jsem přišli do 'Akká. Uvnitř zdí bylo několik stromů a na jejich větvích seděly sovy jako na cimbuří a celou noc houkaly. Jak znepokojující je houkání sovy, jak rozesmutní srdce.

Od nejranějšího mládí, až dokud nezeslábl a nezestárl, ona posvěcená větev Svatého stromu svou usměvavou tváří uprostřed nás všech zářila jako lampa. Pak se prudce zvedl a vzlétl k nehynoucí slávě a vrhl se do oceánu světla. Necht' na něm spočívá dech jeho Pána, Nadevše milosrdného. Necht' se mu, ponořenému ve vodách milosti a odpuštění, dostane milosrdenství a přízně Boží.

²³ Herold Proroka Muḥammada

Ḥájí Mírzá Ḥasan, Afnán

Mezi nejvýznačnějšími z těch, již opustili svou domovinu, aby se připojili k Bahá'u'lláhovi, byl Mírzá Ḥasan, velký to Afnán, jemuž se později dostalo cti se vystěhovat a získal přízeň a společnost svého Pána. Tento Afnán, spřízněný s Bábem, byl výslovně Nejvyšším perem nazván odnoží Svatého stromu. Když byl ještě dítě, obdržel svůj díl štědrosti od Bába a projevil neobvyklou náklonnost k té oslnivé Kráse. Byl to ještě chlapec, ani ne mladík, ale už navštěvoval společnosti učených a začal studovat přírodní i humanitní vědy. Dnem i nocí rozjímal nad sebenepochopitelnějšími duchovními otázkami a užasle hleděl na mocná znamení Boží, napsaná v Knize života. Zevrubně se obeznámil s takovými materiálními vědami jako matematikou, geometrií a zeměpisem – ve zkratce, měl dobré základy v mnoha oborech, byl důkladně zběhlý v myšlení starověku i moderní doby.

Povoláním byl obchodník, leč ve svém obchodě trávil pouze chvílku přes den a večer, většinu svého času věnoval rozpravám a bádání. Byl vskutku sečtělý, mezi předními vzdělanci byl přínosem pro Věc Boží. Několika stručnými větami dokázal vyřešit matoucí otázky. Jeho řeč byla úsečná, leč sama o sobě svým způsobem zázrakem.

Ačkoliv se věřícím stal již v Bábových dnech, bylo to v Bahá'u'lláhově době, kdy vzplanul. Jeho láska k Bohu pak sežehla každický překážející závoj a planou myšlenku. Dělal, co mohl, aby šířil Víru Boží, a pro svou vroucí lásku k Bahá'u'lláhovi se stal známým široko daleko.

*Ztracen jsem, ó Lásko, posedlý a omámen,
bláhovcem Lásky já jsem, všečen pomaten.
V zemi celé mne předním mezi blázny zovou,
Dřív však jsem prvním jsem byl důvtipem a zásluhou...*

Po Bábově nanebevstoupení se mu dostalo velké cti sloužit ctěné a svaté choti požehnaného Pána a dozírat na ni. Byl v Persii, truchle nad odloučením od Bahá'u'lláha, když se jeho význačný syn přiřzenil do Svaté rodiny. Z toho měl Afnán radost. Opustil Persii a pospíšil si do ochranné přízně svého Draze milovaného. Byl mužem úžasným na pohled, tvář mu tak zářila, že i ti, již nebyli věřící, říkali, že mu z čela vychází nebeské světlo.

Na nějakou dobu odjel a pobýval v Bejrútu, kde se setkal s proslulým učencem Khájihem Findíken. Tento významný člověk v různých kruzích chválil sečtělou velikost Afnána, potvrzuje, že po celém Východě bylo vzácností, aby jedinec měl tak rozsáhlé a různorodé znalosti. Později se Afnán vrátil do Svaté země a usadil se poblíž sídla v Bahjí a v myšlenkách se věnoval aspektům lidské kultury. Mnoho času se zabíral odhalováním tajemství nebes, podrobně přemítaje o pohybu hvězd. Měl hvězdářský dalekohled, s nímž každou noc pozoroval oblohu. Žil šťastně, bez starostí a s lehkostí v srdci. V Bahá'u'lláhově blízkosti byly jeho dny blažené a noci jasné jako první jarní úsvit.

Ale pak Milovaný z tohoto světa odešel. Afnánův klid byl roztržtý, jeho radost se změnila v žal. Padlo na nás Nejvyšší utrpení, stravovalo nás odloučení, dny, kdysi jasné, potemněly jako noc a všechny ty růže předchozích hodin se obrátili v prach a suť. Ještě chvíli pak žil, srdce mu doutnalo, oči ronily potoky slz. Leč neunesl touhu po svém Draze milovaném a zanedlouho se jeho duše tohoto světa vzdala a utekla se do světa věčného, vstoupila do Nebe věčného znovushledání a byla vnořena pod oceán světla. Nechť na něm, jak plynou věky a cykly, spočívá největší milosrdenství, hojná štědrost a veškerá požehnání. Jeho ctěný hrob je v 'Akká v Manshiyyih.

Muḥammad-‘Alí-i-Iṣfahání

Muḥammad-‘Alí z Isfahánu byl jedním z prvních věřících, k Víře přiveden na samém jejím počátku. Byl jedním z mystiků; jeho dům byl místem pro setkávání mystiků a filozofů. Ušlechtilý a vznešeného smýšlení byl jedním z isfahánských nejváženějších občanů a každému cizinci, bohatému či chudému, prokazoval pohostinnost a nabízel útočiště. Měl plno elánu, skvělou povahu, byl shovívavý, přívětivý, štědrý, bodrým společníkem a byl po celém městě znám tím, že si rád užívá.

Pak byl přiveden k tomu, aby přijal Víru, a vzplál ohněm ze Sinajského stromu. Jeho dům se stal centrem pro učení Víry, zasvěcený slávě Boha. Věřící se tam dnem i nocí shlukovali, jako by byl lampou rozžatou nebeskou láskou. V onom domě byly po dlouhou dobu zpěvavě pronášeny svaté verše a předkládány jasné důkazy. A ačkoliv se o tom obecně vědělo, nebyl Muḥammad-‘Alí obtěžován, neboť byl příbuzným Imám-Jum‘íha z Isfahánu. Nakonec však věci dospěly tak daleko, že i sám Imám-Jum‘ih jej poslal pryč, řka: „Již tě nemohu chránit. Jsi ve velkém nebezpečí. Nejlepší pro tebe je odsud odjet a vyrazit na cesty.“

Opustil tedy svůj domov, jel do Iráku a vstoupil do přítomnosti Touhy světa. Tam strávil nějaký čas, každý den se rozvíjel. K živobytí toho měl velmi málo, leč byl šťasten a spokojen. Byl to muž vynikajíc letory, přátelský a srdečný k věřícím i ostatním.

Když Bahá‘u‘lláh a jeho společnost odjeli z Bagdádu do Konstatntinopole, jel Muḥammad-‘Alí s Jeho družinou a pokračoval s Ním dál do Země tajemství, Adrianopole. Nebyl člověkem vrtkavým, udržoval si svou charakteristickou neměnnost srdce. Ať se stalo cokoliv, on zůstával stejný. I v Adrianopoli ubíhaly jeho dny šťastně pod Bahá‘u‘lláhovou ochranou. Provozoval některé obchody, které mu, ač byly nepatrné, přinášely mimořádně vysoké příjmy.

Z Adrianopole doprovázel Muḥammad-‘Alí Bahá‘u‘lláha do pevnosti ‘Akká, byl tam vsazen do vězení a po zbytek svého života byl počítán mezi Bahá‘u‘lláhovy spoluvězně, čímž dosáhl toho největšího vyznamenání – být ve vězení s Požehnanou Krásou.

Své dny trávil v naprosté blaženosti. I zde se věnoval nějakým obchodům, což mu zabíralo čas od rána do poledne. Odpoledne si pak brával samovar, zabalený do tmavého vaku, vyrobeného z jezdecké brašny, a chodíval někam do zahrad či na luka nebo na pole a tam si vypil svůj čaj. Někdy se nacházel na farmě v Mazra‘ih, jindy v zahradě Riḍván, nebo se mu v Sídle dostalo cti posluhovat Bahá‘u‘lláhovi

Muḥammad-‘Alí bral pečlivě v potaz každé požehnání, které mu přišlo do cesty: „Jak lahodný je dnes můj čaj,“ okomentoval, „Jak voní, jakou má barvu! Jak nádherná je tato louka a jak pestré to květiny!“ Říkával, že vše, dokonce i vzduch a voda, má vlastní zvláštní vůni. Dny mu ubíhaly a on se z nich nepopsatelně těšil. Ani králové nebyli tak šťastni jako tento starý muž. Lidé říkali: „Je zcela osvobozen od tohoto světa.“ Prohlašovali: „Žije v radosti.“ A také tomu bylo tak, že jeho jídlo bylo nejlepší a jeho dům se nacházel v té nejlepší části ‘Akká. Milostivý Bože! Byl to vězeň, a přesto zažíval pohodlí, mír a radost.

Muhammad-‘Alímu bylo osmdesát let, když se konečně odebral k věčnému světlu. Byl příjemcem mnoha Bahá‘u‘lláhových desek a nekonečné štědrosti, za všech podmínek. Necht’ na něm spočívá sláva Nejslavnějšího Boha. Necht’ na něm spočívají myriády nebeských požehnání, kéž mu Bůh dopřeje radost na věky věků. Jeho zářící hrob je v ‘Akká.

‘Abdu’š-Šálih, zahradník

Mezi těmi, kdo emigrovali a byli Bahá’u’láhovi společníky v Největším vězení, byl Áqá ‘Abdu’š-Šálih. Tato vynikající duše, dítě prvních věřících, pocházela z Isfahánu. Jeho otec, jenž měl ušlechtilé srdce, zemřel a toto dítě vyrůstalo jako sirotek. Nebylo nikoho, kdo by ho vychovával či se o něj staral, a stalo kořistí každého, kdo se mu rozhodl ublížit. Nakonec dosáhl jinošského věku a, nyní již starší, vyhledal svého Draze milovaného. Vystěhoval se do Největšího vězení a zde, v Ridvánu, se mu dostalo cti, že byl jmenován zahradníkem. V tomto úkolu se mu nikdo nevyrovnal. I ve své víře byl neochvějný, věrný, hoden důvěry; co se týče jeho charakteru, byl ztělesněním posvátného verše: „... vskutku povaha tvá je vznešená.“²⁴ Tak získal vyznamenání být zahradníkem v Ridvánu, a tím i největší odměnu ze všech: téměř denně vstupovat do Bahá’u’lláhovy přítomnosti.

Neboť Největší jméno byl po devět let držen jako vězeň a zavřen v pevnostním městě ‘Akká; po celou dobu, jak v kasárnách, tak i později venku, ho policie a farrášové neustále střežili. Požehnaná Krása bydlel ve velmi malém domku a nikdy nevystoupil z tohoto úzkého příbytku, protože Jeho utlačovatelé neustále hlídali u dveří. Když však uběhlo devět let, uplynula pevně stanovená a předem určená délka dní; a v té době Bahá’u’lláh navzdory zlovůli tyrana ‘Abdu’l-Hamída a všech jeho přísluhovačů vyšel s autoritou a mocí z pevnosti a usadil se v majestátním sídle za městem.

Ačkoli politika sultána ‘Abdu’l-Hamída byla tvrdší než kdykoli předtím, ačkoli neustále trval na přísném věznění svého Zajatec – přesto nyní Požehnaná Krása žil, jak všichni vědí, se vší mocí a slávou. Někjaký čas Bahá’u’lláh strávil v Sídle a pak na statku ve vesnici Mazra’ih; nějakou dobu pobýval v Haifě a občas vztyčil Svůj stan vysoko na hoře Karmel. Přátelé odevšad se mu představovali a získávali audienci. Lidé i vládní úřady tomu všemu přihlíželi, leč nikdo neřekl ani popel. A to je jeden z Bahá’u’lláhových největších zázraků: že On, zajatec, se obklopil nádherou a vládl mocí. Vězení se změnilo v palác, samotný žalář se stal rajskou zahradou. Něco takového se v dějinách ještě nestalo; žádná dřívější doba nezažila nic podobného: aby se člověk uvězněný v žaláři pohyboval s autoritou a mocí; aby člověk v řetězech vynesl věhlas Věci Boží až k vysokým nebesům, aby získal velkolepá vítězství na Východě i na Západě a aby si Svým všemocným perem podmanil svět. Takový je charakteristický rys této nejvyšší teofanie²⁵.

Jednoho dne přišli do Sídlu vládní představitelé, pilíře země, měšťtí ulamové, přední mystici a intelektuálové. Požehnaná Krása jim nevěnoval pražádnou pozornost. Nebyli připuštěni do Jeho přítomnosti, ani se po nikom z nich neptal. Posadil jsem se s nimi a několik hodin jim dělal společnost, načež se vrátili, odkud přišli. Ačkoli královský výnos výslovně nařizoval, že Bahá’u’lláh má být držen na samotce v pevnosti ‘Akká, v cele a neustále střežen; že nikdy nesmí vykročit ven; že nikdy nesmí ani vidět nikoho z věřících – navzdory takovému výnosu, tak drastickému nařízení, byl Jeho stan majestátně vztyčen na výšinách hory Karmel. Jaký větší projev moci by mohl existovat než tento, že ze samotného vězení byla vztyčena Hospodinova korouhev a plápolala, aby ji viděl celý svět! Pochválen budiž Majitel takového majestátu a moci; pochválen budiž On, vyzbrojen silou a slávou; pochválen budiž On, Jenž porazil své nepřátele, když ležel v zajetí ve vězení ‘Akká!

Abychom pokračovali: ‘Abdu’š-Šálih žil pod šťastnou hvězdou, neboť se pravidelně dostával do Bahá’u’lláhovy přítomnosti. Těšil se z pocty, že po mnoho let sloužil jako zahradník, a vždy byl oddaný, věrný a silný ve víře. V přítomnosti každého z věřících byl pokorný; za celou tu dobu nikomu neublížil ani nikoho neurazil. Nakonec opustil svou zahradu a pospíšil si k všeobjímajícímu Božímu milosrdenství.

Odvěká Kráska byl s ‘Abdu’š-Šálihem velmi spokojen a po jeho nanebevstoupení na jeho počest odhalil desku navštívení a pronesl o něm řeč, jež byla sepsána a vydána spolu s dalšími spisy.

Nechť na něm spočívá sláva Přeslavného! Nechť na něm spočívá vládnost a přízeň Boha ve Vznešené říši.

²⁴ Korán 68:4.

²⁵ Teofanie je název pro Boží zjevení, okamžik, kdy se Bůh zjevuje člověku, jehož povolá za Svého proroka. [pozn. překladatele]

Ustád Ismá'íl

Dalším z této pozeňnané společnosti byl Ustád Ismá'íl, stavitel. Byl to stavební dozorce Farrukha Khána (Amínu'd-Dawliha) v Teheránu, žil šťastně a v blahobytu, byl to muž vysokého postavení, jehož si všichni velmi vážili. Své srdce však ztratil pro Víru a byl jí uchvácen, až jeho svatá vášeň pohltila každý překážející závoj. Pak odhodil opatrnost a stal se po celém Teheránu známým jako pilíř Bahá'í věřících.

Farrukh Khán jej nejprve zdatně bránil. Postupem času si jej však zavolal a řekl mu: „Ustáde, jsi mi velmi drahý, poskytl jsem ti svou ochranu a stál jsem při tobě, jak nejlépe jsem mohl. Ale šáh se o tobě dozvěděl a ty víš, jaký je to krvežíznivý tyran. Obávám se, že tě bez varování zajme a pověsí tě. Nejlepší pro tebe bude, když se vydáš na cestu. Opusť tuto zemi, jed' někam jinam a uteč před tímto nebezpečím.“

Ustád se klidný a šťastný vzdal své práce, svému majetku nevěnoval jediný pohled a odjel do Iráku, kde žil v chudobě. Nedávno se oženil a svou nevěstu nadmíru miloval. Přijela však její matka a lstí získala jeho svolení odvést dceru zpět do Teheránu, údajně na návštěvu. Jakmile dorazila do Kirmánšáhu²⁶, zašla za mudžtehidem řekla mu, že protože její zeť opustil své náboženství, nemůže její dcera zůstat jeho zákonitou manželkou. Mudžtehid zařídil rozvod a provdal dívku za jiného muže. Když se to doneslo do Bagdádu, Ismá'íl, jako vždy nezlomný, se jen zasmál. „Bůh budiž pochválen!“ řekl. „Na této cestě mi již nic nezbyvá. Přišel jsem o všechno, včetně své nevěsty. Byl jsem schopen dát Mu vše, co jsem měl.“

Když Bahá'u'lláh odešel z Bagdádu a odcestoval do Rumelie, přátelé tam zůstali. Obyvatelé Bagdádu pak proti těmto bezmocným věřícím povstali a poslali je jako zajatce do Mosulu. Ustád byl starý a zesláblý, přesto šel pěšky, bez zásob na cestu, překonal hory a pouště, údolí a kopce a nakonec dorazil do Největšího vězení. Kdysi mu Bahá'u'lláh zapsal jednu ódu od Rúmího a řekl mu, aby se obrátil tváří k Bábovi a zazpíval slova, jímž byl dán nápěv. A tak když Ustád putoval dlouhými temnými nocemi, zpíval tyto verše:

*Ztracen jsem, ó Lásko, posedlý a omámen.
Bláhovec Lásky já jsem, všechn pomaten.
V zemi celé mne předním mezi blázny zovou,
dřív však jsem prvním byl důvtipem a zásluhou.*

*Ó Lásko, jež prodáváš mi víno toto,²⁷
Ó Lásko, pro niž krvácím a planu,
Lásko, pro kterou nařikám a hynu —
Ty Pištec jsi, já pišťala tvá to.*

*Pokud přeješ si, abych já žil,
skrže mne dechem svým svatým zaduj.
Ježíše dotyk mi pak uštěďruj,
mně, jenž na márách po věky byl.*

*Tys Konec i na Počátku,
Ty uvnitř a Ty venku —
před každým okem dobře se skrýváš,
a přec v oku každém Ty přebýváš.*

Byl jako pták se zlamanými křídly, ale měl píseň, která ho hnala dál k jeho jediné pravé Lásce. Nenápadně se přiblížil k Pevnosti a vešel dovnitř, ale byl vyčerpán, vysílen. Zůstal několik dní a dostal se do Bahá'u'lláhovy

²⁶ V angličtině Kirmánšáh [pozn. překladatele]

²⁷ Toto víno, říká Rúmí jinde, pochází ze džbánů „Ano, dosvědčujeme to.“ To jest, symbolizuje to Prvotní smlouvu uzavřenou mezi Bohem a člověkem ve dni „Což nejsem Já Pánem vaším?“ V onom dni Stvořitel svolal potomstvo vzešlé z ledví Adamova a pravil nenarozeným generacím: „Což nejsem Já Pánem vaším?“ Načež odvětily: „Ano, dosvědčujeme to.“ Viz. Korán 7:172

přítomnosti, načež mu bylo doporučeno, aby si vyhledal nocleh v Haifě. Došel se do Haify, ale nenašel tam žádné útočiště, žádný úkryt ani díru, žádnou vodu ani zrnko obilí. Nakonec se usídlil v jeskyni za městem. Pořídil si malý tác a na něm rozložil hliněné kroužky a několik náprstků, špendlíků a jiných drobností. Každý den od rána do poledne je prodával, potulovaje se po okolí. Některé dny jeho výdělek činil dvacet par²⁸, některé dny třicet a v nejlepších dnech čtyřicet. Pak se vždy vrátil domů do jeskyně a spokojil se s kouskem chleba. Neustále vyslovoval své díky, stále říkal: „Chvála Bohu, že jsem dosáhl takové přízně a milosti, že jsem byl odloučen od přítele i cizince a uchýlil se do této jeskyně. Nyní jsem z těch, kdož dali vše, aby si na trhu koupili Božského Josefa. Jaká štědrost může být větší než tato!“

V takovém byl stavu, když zemřel. Bahá'u'lláh se mnohokrát nechal slyšet, že je s Ustádem Ismá'ílem spokojen. Obklopovalo jej požehnání a bylo na něj upřeno Boží oko. Budiž mu vzdán pozdrav a chvála. Necht' na něm spočívá sláva Přeslavného.

²⁸ Turecká para byla jednou devítinou centu. Viz. slovník Webster pro angličtinu, Slovník spisovného jazyka českého pro češtinu.

Nabíl-i-Zarandí

A dalším z těch, kdo emigrovali ze své rodné země, aby byli Bahá'u'lláhovi nablízku, byl velký Nabíl.²⁹ V rozkvětu mládí se rozloučil se svou rodinou v Zarandu a s Božskou pomocí začal učit Víru. Stal se velitelem armády milenců a na své výpravě opustil perský Irák a vydal se do Mezopotámie, ale nemohl najít Toho, Koho hledal. Draze milovaný byl totiž tehdy v Kurdistánu, pobýváje v jeskyni v Sar-Galú. A tam, zcela sám v té pustině, bez společníka, bez přítele, bez duše, jež by Mu naslouchala, rozmlouval s krásou, která přebývala v Jeho vlastním srdci. Nepřicházely o Něk vubec žádné zprávy. Irák byl v zatmění a v zármutku.

Když Nabíl zjistil, že plamének, který tam kdysi plápolal a byl udržován, už téměř vyhasl, že věřících je málo, že Yahyá³⁰ zalezl do tajné díry, kde leží nečinný a netečný, a že obestřel mrazivý chlad, musel s hořkým zármutkem odjet do Karbaly. Tam zůstal, dokud se Požehnaná Krása nevrátil z Kurdistánu a nezamířil do Bagdádu. V té době zavládla bezmezná radost; všichni věřící v zemi ožili. Mezi nimi i Nabíl, jenž si pospíšil do Bahá'u'lláhovy přítomnosti a dostalo se mu velkého daru. Nyní trávil své dny v radosti, přičemž psal ódy oslavující chválu jeho Pána. Byl nadaným básníkem a jeho jazyk byl velmi výmluvný. Byl to muž plný odvahy a byl zapálen vášnivou láskou.

Po nějaké době se vrátil do Karbaly, pak se vrátil do Bagdádu a odtud pokračoval do Persie. Protože se družil se Siyyidem Muḥammadem, byl uveden v omyl, těžce strádal a byl podroben zkouškám, ale jako kometa se stal střelou, jež zahnila satanské představy³¹, odrazil našeptávače zla a vrátil se do Bagdádu, kde našel odpočinek ve stínu Svatého stromu. Později byl nasměrován k návštěvě Kirmánšáhu. Opět se vrátil a na každé cestě mu bylo umožněno prokázat nějakou službu.

Bahá'u'lláh a Jeho družina poté opustili Bagdád, „Příbytek míru“, a vydali se do Konstantinopole, „Města islámu“. Po Jeho odjezdu se Nabíl oblékl do šatů dervíše a vydal se na cestu pěšky, přičemž po cestě konvoj doháněl. V Konstantinopoli dostal pokyn, aby se vrátil do Persie a tam učil Věc Boží; také aby cestoval po celé zemi a seznámil věřící ve městech a vesnicích se vším, co se událo. Když bylo toto poslání splněno a rozléhaly se bubny „Nejsem snad tvůj Pán?“ – neboť se psal „rok osmdesát“³² –, spěchal Nabíl do Adrianopole a cestou volal: „Ano, vpravdě jsi! Ano, vpravdě!“ a „Pane, Pane, tady jsem!“.

Vstoupil do Bahá'u'lláhovy přítomnosti a napil se červeného vína oddanosti a pocty. Poté dostal konkrétní příkaz, aby cestoval všude možné a aby ve všech končinách provolával výzvu, kterou nyní Bůh zjevil: aby šířil blaženou zvěst, že vyšlo Slunce pravdy. Byl skutečně zapálen, hnán nedočkavou láskou. S velkým zápallem procházel krajinou, přinášel toto nejlepší ze všech poselství a oživoval srdce lidí. V každé společnosti hořel jako pochodň, byl hvězdou každého shromáždění, všem, kdo přišli, podával opojný pohár. Putoval jako by v rytmu bubnů a nakonec dorazil do pevnosti 'Akká.

V té době byla omezení mimořádně přísná. Brány byly zavřené, silnice zatarasené. Nabíl v přestrojení dorazil k bráně do 'Akká. Siyyid Muḥammad a jeho ubohý komplic okamžitě spěchali na gubernii a cestovatele udali. „Je to Peršan,“ hlásili. „Není to, jak se zdá, muž z Buchary. Přišel sem, aby hledal zprávy o Bahá'u'lláhovi.“ Úřady ho okamžitě vyhostily.

Nabíl si zoufal a stáhl se do města Safad. Později přišel do Haify, kde se usídlil v jeskyni na hoře Karmel. Žil odděleně od přátel i cizinců, dnem i nocí naříkal, hořekoval a zpíval modlitby. Zůstával tam jako poustevník a čekal, až se mu otevrou dveře. Když skončil předurčený čas zajetí a brány se otevřely dokořán a Ukřivděný vyšel ven v kráse, majestátu a slávě, spěchal k Němu Nabíl s radostným srdcem. Tehdy se vyčerpал jako svíce, hořící láskou k Bohu. Dnem i nocí zpíval chválu jedinému Milovanému obou světů a těm, kdo byli kolem Jeho prahu, psal verše v pentametru a hexametru, skládal lyriku a dlouhé ódy. Téměř denně byl vpuštěn do

29 Nabíl, autor knihy *Poslové úsvitu*, je Bahá'u'lláhův „básník-laureát, Jeho kronikář a Jeho neúnavný učeďník.“ Srov. *God Passes By*, kapitola VIII, odstavec začínající na: “At the same time an influx of Persian Bábís...”.

30 Mírzá Yahyá, „formální vůdce“ společenství, byl „středem prozatímně jmenovaným do doby, než se projeví Přislíbený.“ *God Passes By*, kapitola VIII, odstavec začínající na: “The return of Bahá'u'lláh from Sulaymáníyyih...”.

31 Odkaz na islámskou symboliku, podle níž dobro je chráněno před zlem: andělé zahánějí zlé duchy, kteří se pokoušejí slídit v ráji, tím, že na ně vrhají komety. Srov. Korán 15:18, 37:10 a 67:5.

32 Odkaz na vyhlášení Bahá'u'lláhova příchodu v roce 1863 jako Bábem Přislíbeného. Bábův vlastní příchod nastal v „roce šedesát“ — 1844.

přítomnosti Projevu³³.

To trvalo až do dne Bahá'u'lláhova nanebevstoupení. Při tomto vrcholném utrpení, při této zdrcující pohromě Nabíl vzlykal a trásl se a volal k Nebesům. Zjistil, že číselná hodnota slova „shidád“ – rok stresu – je 309, a tak bylo zřejmé, že Bahá'u'lláh předpověděl to, co se nyní stalo³⁴.

Naprostu sklíčený, beznadějný z odloučení od Bahá'u'lláha, s horečkou a ronící slzy se Nabíl trápil tak, že každý, kdo ho viděl, byl zaskočen. Bojoval dál, ale jediné, po čem toužil, bylo položit svůj život. Již to nemohl déle snášet, jeho touha v něm planula, už nemohl vydržet tu ohnivou bolest. A tak se stal králem kohorty lásky a vrhl se do moře.

Před oním dnem, kdy se obětoval, vypsals rok své smrti jediným slovem: „Utopil se“³⁵. Pak položil svůj život za Draze milovaného a byl vysvobozen ze svého zoufalství a již nebyl odloučen.

Tento významný muž byl sečtělý, moudrý a výmluvný. Jeho přirozená genialita byla čistou inspirací, jeho básnické nadání bylo jako křišťálový proud. Zejména jeho óda „Bahá, Bahá!“ byla napsána v naprosté extázi. Po celý svůj život, od nejranějšího mládí až do doby, kdy zeslábl a zestárnul, trávil čas službou a uctíváním Pána. Snášel těžkosti, prožíval neštěstí, trpěl útrapami. Z úst Projevu slyšel podivuhodné věci. Byla mu ukázána světla Ráje, splnilo se mu jeho nejcennější přání. A nakonec, když Denice světa zapadla, už to nemohl vydržet a vrhl se do moře. Vody oběti se nad ním zavřely; *utopil se* a konečně přišel k Nejvyššímu.

Necht' na něm spočívají hojná požehnání, necht' je mu dopřáno útlocitné milosrdenství. Ať dosáhne velkého vítězství a zjevné milosti v Království Božím.

33 Bahá'í písmena zdůrazňují, že „božství prisuzované tak velké Bytosti a dokonalé ztělesnění jmen a přívlastků Boha v tak vznešené Osobě by v žádném případě nemělo být mylně chápáno nebo špatně vykládáno ... ten neviditelný, leč rozumný Bůh, ... jakkoli velebíme božství Jeho projevů na zemi, nemůže v žádném případě vtělit Svou nekonečnou, Svou nepoznatelnou, Svou neporušitelnou a všeobjímající Skutečnost do ... smrtelné bytosti“. Viz. Shoghi Effendi, *The Dispensation of Bahá'u'lláh*

34 Podle výpočtů abadžádu (souhláskového písma - pozn. překladatele) dávají písmena slova „shidád“ součet 309. Rok 1892, datum Bahá'u'lláhova nanebevstoupení, byl rokem 1309 roku hidžry.

35 Gharíq. Písmena, z nichž se toto slovo skládá, dávají součet 1310, kterýžto rok hidžry začal 26. července 1892.

Darvīsh Šidq-‘Alí

Áqá Šidq-‘Alí byl dalším z těch, již opustili svou rodnou zem, přicestovali za Bahá’u’lláhem a byli vsazeni do Vězení. Byl to derviš – muž, jenž žil osvobozen a odpoután od přítele stejně jako od cizince. Patřil mystickému živlu a byl literátem. Nějakou dobu strávil oděn do šatu chudoby, pije víno Řehole a putuje po Cestě³⁶, leč na rozdíl od ostatních súfí nezasvětil svůj život bídnému prášku hašiše. Ba naopak, očistil se od jejich marných představ a pouze hledal Boha, mluvil o Bohu a kráčel po cestě Boží.

Měl básnické nadání a psal ódy, jimiž pěl chválu Tomu, Jemuž svět ukřivdil a Jehož zavrhl. Mezi nimi je i báseň napsaná, když byl vězněn v kasárnách v ‘Akká, jejíž hlavní dvojverší zní:

*Kadeře Tvé kudrnaté stovky srdcí polapi,
a když vlasy pohodiš, srdce z nebe padají.*

V Bagdádu tato svobodná a nezávislá duše objevila stopu nevysledovatelného Milovaného. Byl svědkem úsvitu Denice nad obzorem Iráku a dostalo se mu štědrosti onoho slunečního východu. Dostal se pod Bahá’u’lláhovo kouzlo, byl uchvácen oním něžným Společníkem. I když to byl tichý muž, muž, jenž povětšinou mlčel, samy jeho údy byly jako jazyky, vykřikující své poselství. Když se Bahá’u’lláhova družina chystala opustit Bagdád, prosil o svolení jet s nimi jako štolba. Celý den kráčel vedle konvoje, a když nastala noc, staral se o koně. Práci se věnoval celým srdcem. Na lože se dostal vždy až po půlnoci a natáhl se, aby si odpočinul – jenže tím ložem byl jeho plášť a za polštář měl na slunci vypálenou cihlu.

A jak tak putoval, naplněn toužebnou láskou, prozpěvoval si básně. Přátelům byl velkou potěchou. V jeho případě bylo jméno³⁷ ušito nositeli na míru: byl ryzí upřímnost a pravda, byla sama láska, čistého srdce a roznicen láskou k Bahá’u’lláhovi. Ve svém vysokém postavení štolby vládl jako král; slávou vskutku převyšoval panovníky světa. Horlivě Bahá’u’lláhovi posluhoval a ve všem byl čestný a pravdivý.

Konvoj milujících jel dál. Dojel do Konstantinopole, projel Adrianopolí, až konečně dorazil do vězení v ‘Akká. Šidq-‘Alí v něm byl po celou dobu přítomen, věrně slouže jeho Veliteli.

Za pobytu v kasárnách vyčlenil Bahá’u’lláh zvláštní noc a věnoval ji dervišovi Šidq-‘Alímu. Napsal, že každý rok v onu noc dervišové vyzdobí nějaké místo k setkání, které by mělo být v květinové zahradě, a shromáždí se tam, aby se zmiňovali o Bohu. Pokračoval, řka, že „derviš“ neoznačuje ony osoby, jež se potulují světem, své dny a noci trávíce bojem a bláznovstvím, ale spíše, řekl On, tento termín značí ty, již jsou zcela odříznuti ode všeho vyjma Boha, již se pevně drží Jeho zákonů, jsou pevní v Jeho Víře, věrni Jeho Smlouvě a neustále zabráni do uctívání. Není to název pro ty, kdož, jak říkají Peršané, se potulují jako tuláci, jsou zmateni, neklidné myslí, přitěžují pro ostatní a z veškerého lidstva ti nejvíce obhroublí a neomalení.

Tento význačný derviš strávil celé údobí svého života pod ochrannou přízní Boha. Byl zcela odpoután od světských věcí. Byl pozorný ve službě a z celého srdce posluhoval věřícím. Byl jim všem služebníkem a věren Svatému prahu.

Pak nadešla ona hodina, kdy nedaleko svého Pána ze sebe shodil plášť života a pro fyzické oči přešel do stínů, leč pro oči mysli se odebral do místa jasného jako den – a tam byl usazen na trůn trvalé slávy. Unikl z vězení tohoto světa a vztyčil svůj stan v širé a rozlehlé zemi. Kéž jej Bůh drží blízko Sebe a žehná mu v oné mystické říši věčným znovushledáním a blaženým zrakem, kéž je zahalen do vrstev světla. Nechť na něm spočívá sláva Boha, Přeslavného. Jeho hrob je v ‘Akká.

³⁶ Termín používaný následovníky súfismu

³⁷ Šidq pravda

Áqá Mírzá Maḥmúd a Áqá Ridá

Tyto dvě požehnané duše, Mírzá Maḥmúd z Kášánu³⁸ a Áqá Ridá ze Šírázu, byly jako dvě lampy zapálené Boží láskou olejem Jeho vědění. Od dětství byli zahrnuti Božskými dary a po pětapadesát let úspěšně vykonávali všechny možné služby. Jejich skutky služby byly nesčetné, ani je nelze zaznamenat.

Když Bahá'u'lláhova družina odjela z Bagdádu do Konstantinopole, doprovázel Její velký zástup lidí. Cestou se setkávali s hladem. Tyto dvě duše kráčely pěšky napřed před howdahem³⁹, v němž jel Bahá'u'lláh, a každý den ušly vzdálenost sedmi či osmi farsakhů⁴⁰. Zmožení cestou a zesláblí vždy došli na místo zastávky a, i když byli vyčerpáni, okamžitě se jali připravovat a vařit jídlo a starat se o pohodlí věřících. Úsilí, jež vynakládali, bylo skutečně větší, než tělo dokáže unést. Stávalo se, že z dvaceti čtyř hodin nespali více než dvě či tři hodiny, protože když se přátelé najedli, ti dva posbírali a omyli nádobí a kuchyňské náčiní, což jim zabralo čas až do půlnoci, a teprve pak si šli odpočinout. Vstávali za rozbřesku dne, vše zabalili a opět se vydali na cestu, napřed před Bahá'u'lláhovým howdahem. Vidíte, jak velmi důležitou službu byli schopni poskytovat a pro jakou štědrost byli vyvoleni: od počátku cestu v Bagdádu až do příjezdu do Konstantinopole kráčeli Bahá'u'lláhovi po boku, těšili každého z přátel, všem přinesli odpočinek a útěchu, připravili, o co si kdo řekl.

Áqá Ridá a Mírzá Maḥmúd byli samotnou trestí Boží lásky, zcela odpoutáni ode všeho mimo Boha. Po celou tu dobu nikdo nikdy neslyšel, že by zvýšili hlas. Nikdy nikomu neublížili, nikdy nikoho neurazili. Byli věrohodní, oddaní, upřímní. Bahá'u'lláh je zahrnoval požehnáním. Nepřetržitě vstupovali do Jeho přítomnosti a On vyjadřoval, že je s nimi spokojen.

Mírzá Maḥmúd byl mladík, když přijel z Kášánu do Bagdádu. Áqá Ridá se stal věřícím v Bagdádu. Duchovní stav těchto dvou byl nepopsatelný. V Bagdádu byla společnost sedmi vůdčích věřících, již žili v jedné malé místnosti, protože třeli bídu s nouzí. Sotva dokázali udržet tělo a duši pohromadě, ale byli tak duchovní, tak blažení, že si mysleli, že jsou v Nebi. Někdy zpívali modlitby po celou noc až do úsvitu. V dny, kdy chodili za prací, si do doby, než nadešla noc, jeden vydělal 10 par, druhý třeba 20 par, jiní 40 či 50. Za tyto peníze nakupovali jídlo k večeři. Jednoho dne jeden z nich vydělal dvacet par, zatímco ostatní vůbec nic. Ten, co měl peníze, nakoupil nějaké datle a podělil se s ostatními. To byla večeře pro sedm lidí. Byli se svým skrovným životem naprosto spokojeni, vrcholně šťastni.

Tito dva ctihodní muži věnovali své dny všemu, co je v lidském životě nejlepší: měli vidoucí oči, byli dbalí a pozorní, měli slyšící uši a dobře vládli slovem. Jejich jediným přáním bylo, aby byl Bahá'u'lláh spokojen. Žádnou jinou odměnu nechtěli než sloužit u Jeho Svatému prahu. Po době Nejvyššího utrpení byli stravováni zármutkem jako dohasínající svíce – toužili po smrti, zůstávali pevní ve Smlouvě a pracovali těžce a dobře, aby šířili Víru oné Denice. Byli blízkými a spolehlivými společníky 'Abdu'l Baháa a bylo lze se na ně ve všem spolehnout. Vždy byli skromní, pokorní, nenároční, prchaví. Za celou tu dlouhou dobu nepronесли jediné slovo, které by se týkalo jich samotných.

Až nakonec během 'Abdu'l Baháovy nepřítomnosti vzlétli do Království nevadnoucí slávy. Byl jsem velmi zarmoucen, neboť jsem s nimi nebyl, když zesnuli. I když jsem byl tělem nepřítomen, srdcem jsem tam byl a oplakával je. Leč z vnějšího pohledu jsem se s nimi nerozloučil, a proto truchlím.

Na nich na obou necht' spočívají pozdravy a chvála, necht' se jim dostane soucitu a slávy. Kéž jim Bůh dá domov v Ráji ve stínu Lotosového stromu. Ať jsou ponořeni do vrstev světla blízko svému Pánu, Mocnému, Nadevše silnému.

38

39 Howdah bylo sedlo s baldachýnem připevněné na hřbetě koně, velblouda či slona. [pozn. překladatele]

40 Farsakh čili parasang je iránská historická jednotka docházkové vzdálenosti (kolik ujde kůň za hodinu). V polovině 19. století byl perský farsakh přibližně 6,23 km, arabský 5,76 k. V Evropě byla ekvivalentní mírou liga (kolik ujde člověk za den). [pozn. překladatele]

Pidar-Ján z Qazvínu

Zesnulý Pidar-Ján byl mezi oněmi věřícími, již emigrovali do Bagdádu. Byl to bohabojný stařec, zamilován do Draze milovaného; v zahradě Božské lásky byl jako plně rozkvetlá růže. Dorazil do Bagdádu a dny a noci trávil rozmlouváním s Bohem a zpěvným přednesem modliteb. A ačkoli kráčel po zemi, putoval nebeskými výšinami.

Aby dodržel zákon Boží, začal provozovat řemeslo, neboť neměl nic. Pod paži si svázal několik párů ponožek a, jak tak kráčel ulicemi a bazary, prodával je, a zloději jej častokrát o jeho zboží okradli. Nakonec byl nucen si ty ponožky rozložit na rozevřené dlaně, a tak jít dál. Jenže vždy si začal prozpěvovat modlitby a jednoho dne s překvapením zjistil, že mu ponožky, jež měl rozložené na dlaních, ukradli před očima. Jeho vědomí o tomto světě bylo zastřeno, neboť putoval světem jiným. Přebýval v extázi, byl to člověk opojený, omámený.

Takto žil v Iráku po nějakou dobu. Téměř denně byl pouštěn do Bahá'u'lláhovy přítomnosti. Jmenoval se 'Abdu'lláh, ale přátelé mu dali titul Pidar-Ján — Drahý otec —, neboť jim byl všem milujícím otcem. Nakonec po ochrannou péčí Bahá'u'lláha vzlétl do „příbytku pravdy, u vládce všemohoucího.“⁴¹

Kéž mu Bůh jeho hrobku provoní vydatným deštěm Svého milosrdenství a hledí na něj okem Božského soucitu. Budiž pozdravem a pochválen.

⁴¹ Korán 54:55

Šejk Šádiq-i-Yazdí

Dalším z těch, kdož emigrovali do Bagdádu, byl šejk Šádiq z Yazdu, muž uznávaný a spravedlivý jako jeho jméno, Šádiq⁴². Byl čnicí palmou v háji Nebes, hvězdou planoucí na obloze lásky Boží.

Do Bahá'u'lláhovy přítomnosti si pospíšil během iráckého období. Jeho odpoutání od věcí tohoto světa a jeho přichylnost k životu ducha se popsat nedají. Byl ztělesněním lásky, zosobněním něhy. Dnem i nocí si připomínal Boha. Vůbec si neuvědomoval tento svět a vše, co v něm je, a svou pozornost nepřetržitě soustředil na Boha, zůstáváje ponořen do proseb a modliteb. Po většinu času mu z očí kanuly slzy. Požehnaná Krása jej vyčlenil pro zvláštní přízeň, a kdykoli Svou pozornost obrátil k Šádiqovi, byla jasně vidět Jeho milující laskavost.

Jednoho dne došla zpráva, že Šádiq umírá. Šel jsem za ním k loži a zjistil, že má smrt na jazyku. Trpěl neprůchodností střev, bolestí břicha a edémem. Pospíšil jsem za Bahá'u'lláhem a popsal jeho stav.

„Běž,“ pravil, „a polož mu ruku na zduřelou oblast a prones slova: ‚Ó Ty, Léčiteli!‘“⁴³

Šel jsem zpět. Viděl jsem, že postižená část otekla do velikosti jablka a byla tvrdá jako kámen, neustále to v ní škubalo, kroutila se a stáčela kolem sebe jako had. Položil jsem tam ruku, obrátil se k Bohu a, pokorně jej vzývaje, opakovaně jsem pronesl slova: „Ó Ty, Léčiteli!“ Nemocný okamžitě vstal. Neprůchodnost střev zmizela a edém byl pryč.

Tento zosobněný duch žil spokojeně v Iráku až do dne, kdy se Bahá'u'lláhův konvoj vydal na cestu z Bagdádu. Šádiq v onom městě zůstal, jak měl přikázáno. Leč touha v něm tloukla tak vášnivě, že po Bahá'u'lláhově příjezdu do Mosulu již nemohl to odloučení déle vydržet. Bez klobouku bos utíkal vedle kurýra jedoucího do Mosulu. Běžel a utíkal, dokud na té pusté pláni nepadl ke svému poslednímu odpočinku, zcela obklopen milosrdenstvím.

Kéž mu Bůh dá „popíjet z poháru..., v němž kafr je přimíšen,“⁴⁴ a na jeho hrob sešle křišťálovou vodu. Kéž Bůh pižmem provoní jeho prach na onom pouštním místě a dá tam sestoupit nesčetným řetězům světél.

⁴² Toto slovo má několik významů, jednímž z nichž je pravdivý, loajální a spravedlivý.

⁴³ Yá Sháfi

⁴⁴ Korán 76:5

Sháh-Muḥammad-Amín

Sháh-Muḥammad, který měl titul Amín, Důvěrník, patřil mezi první věřící a jeho láska byla přehluboká. V rozkvětu mládí vyslyšel Božskou výzvu a svou tvář obrátil ke Království. Strhl ze svého pohledu závoje planých domněnek a získal touhu svého srdce; neodvrátily ho ani výmysly, které kolovaly mezi lidmi, ani výčitky, jejichž terčem byl. Neotřesen stál a čelil moři problémů; neochvějný silou dne Příchodu se postavil těm, kdo se mu snažili zmařit plány a zatarasit mu cestu. Čím více se mu snažili vštípit do mysli pochybnosti, tím silnějším se stával; čím více ho trápili, tím většího pokroku dosahoval. Byl zajatcem tváře Boha, ztročen krásou Přeslavného; plamenem Boží lásky; tryskajícím pramenem poznání Boha.

V srdci mu doutnala láska, takže nenacházel žádného klidu, a když již nemohl více snášet nepřítomnost Milovaného, opustil svůj rodný domov, provincii Yazd. Pouštní písek mu pod nohama připadal jako hedvábí; lehký jako dech větru přecházel hory a procházel nekonečnými pláněmi, až stanul u dveří své Lásky. Vysvobodil se z osidel odloučení a v Iráku vstoupil do Bahá'u'lláhovy přítomnosti.

Jakmile se dostal do domu Miláčka lidstva, byl zbaven všech myšlenek, oprostěn ode všech starostí a stal se příjemcem bezmezné přízně a milosti. Několik dní strávil v Iráku a pak dostal pokyn, aby se vrátil do Persie. Tam zůstal nějakou dobu, často navštěvuje věřící; a jeho ryzí dech každého z nich znovu roznítil, takže každý z nich toužil po víře a stal se neklidnějším a netrpělivějším než předtím.

Později spolu s Mírzáem Abu'l-Ḥasanem, druhým Amínem, dorazil do Největšího vězení. Cestou se setkal s velkými útrapami, neb bylo nadmíru obtížně najít do vězení cestu. Konečně se mu ve veřejných lázních podařilo dosáhnout Bahá'u'lláhova přijetí. Mírzá Abu'l-Ḥasan byl majestátní přítomností svého Pána tak přemožen, že se roztrásl, zakopl a svalil na podlahu, zranil se na hlavě a z rány mu tekla krev.

Amín, to jest Sháh-Muḥammad, byl vyznamenán titulem Důvěrník a byl zasypáván štědrostí. Pln dychtivosti a lásky vzal s sebou Bahá'u'lláhovy desky a spěchal zpět do Persie, kde, neustále hoden důvěry, usilovně pracoval pro Věc. Jeho služba byla výtečná a byl útechou pro srdce věřících. Co se týče energie, nadšení a zápalu, nikdo se s ním nemohl srovnávat, a služba žádného člověka se nevyrovnala té jeho. Byl útočištěm uprostřed lidí, všude známý svou oddaností Svatému prahu, přáteli velmi oblíben.

Nikdy si ani na okamžik neoddechl. Ani jednu nos nestrávil na lůžku pohody, nikdy hlavou nespočinul na podušce pohodlí. Byl neustále v pohybu, vznášel se jako ptáci, utíkal jako srnec, přebýval jako host na poušti jednosti, sám a hbitý. Všem věřícím působil radost, jeho příchod byl pro všechny dobrou zprávou, byl znamením a známkou pro každého hledajícího. Byl zamilován do Boha, tulák na poušti Boží lásky. Jako vítr putoval nad pláněmi a odpočíval na vrcholcích pahorků. Každý den byl v jiné zemi, a než nastala noc, byl zase v další. Nikdy neodpočíval, nikdy nepobyl v klidu. Stále povstával ku službě.

Leč pak jej zajali v Ázerbájdžánu⁴⁵ ve městě Míyándu'áb. Padl za oběť několika nelítostným Kurdům, nepřátelské tlupě, která se nevinného, bezbranného muže na nic neptala. Mysleli si, že tento cizinec, jako ostatní cizozemci, nepřeje kurdskému lidu nic dobrého, a považovali jej za bezcenného, tak jej zabil.

Když se zpráva o jeho mučednictví dostala do Vězení, všichni zajatci pro něj, člověka, jenž se podrobil Bohu a ve své poslední hodině byl tak bez ochrany, truchlili a plakali. I na Bahá'u'lláhově líci byly zřetelné známky zármutku. Nejvyšším perem byla zjevena deska, nesmírně něžná, oslavující tohoto muže, jenž zemřel na oné neblahé pláni; a bylo o něm napsáno mnoho dalších desek.

Dnes přebývá na jasném Nebi ve stínu milosrdenství Boha. Promlouvá s ptáky svatosti a na shromážděných nádhery je ponořen do světla. Vzpomínka na něj a jeho chvála zůstanou na věky věků na stránkách knih a na jazyku a rtech lidí.

Nechť na něm spočívají pozdravy a chvála; nechť se mu dostane slávy Přeslavného; nechť obdrží největší milosrdenství Boží.

⁴⁵ V angl. verzi psáno jako Ádhirbáján [pozn. překladatele]

Mashhadí Faṭṭáh

Mashhadí Faṭṭáh byl zosobněním ducha. Byl zbožnost sama. Byl to bratr Hájího ‘Alí-‘Askara — ze stejného čistého rodu — a jeho prostřednictvím se dostal k Víře. Ti dva byli neustále spolu, jako dvojčata Kastor a Pollux, a oba byli osvíceni světlem vyznání.

Ti dva byli ve všem sloučeni jako jeden pár: sdíleli touž jistotu a víru, stejné svědomí, a cestovali spolu z Ázerbájdžánu do Adrianopole, emigrujíce v touž dobu. Za všech okolností ve svém životě žili jako jeden člověk: jejich letora, cíle, náboženství, charakter, chování, víra, jistota, znalosti – to vše bylo jedno. Dokonce i v Největším vězení byli nepřetržitě spolu.

Mashhadí Faṭṭáh vlastnil nějaké zboží – to bylo vše, co na tomto světě měl. Svěřil je lidem v Adrianopoli a později jeden z těch nepoctivých lidí se s tím zbožím vytratil. Mashhadí Faṭṭáh tudíž na stezce Boží ztratil vše, co vlastnil. Své dny trávil v naprosté spokojenosti v Největším vězení. Byl zcela nesobecký, nikdo od něj nikdy neslyšel ani slabiku, než by naznačovala, že vůbec existuje. Vždy byl v určitém zákoutí vězení a tiše meditoval, zaobíraje se připomínkou Boha. Vždy byl duchovně bdělý a dbalý, ve stavy prosebné modlitby.

Pak nastalo Nejvyšší utrpení. Nemohl snést trýzeň, že by se měl s Bahá’u’lláhem rozejít, a tak po Bahá’u’lláhově skonu zemřel žalem. Je požehnán. A ještě jednou, je požehnán. Dobré zprávy jemu. A ještě jednou, dobré zprávy jemu. Kéž na něm spočívá sláva Přeslavného.